

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістра
(освітній ступінь)

**на тему: «ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК У ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»**

Виконав: студент 2 курсу, групи ПО–2м (з)
спеціальності 013 «Початкова освіта» заочної
форми навчання

Бринзей Ольга Іванівна

Керівник: *Бондар Т.І.*

Рецензент:

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК ЯК ЗАСІБ І УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ У ШКОЛІ	6
1.1. Електронний підручник: визначення та основні компоненти його структурної організації	6
1.2. Методичні вимоги до побудови та організаційної форми електронного підручника	15
РОЗДІЛ 2. ПЕДАГОГІЧНЕ РІШЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В НУШ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА	22
2.1. Роль ЕП як засобів навчання в організації освітньої діяльності в НУШ	22
2.2. Досвід використання електронного підручника в освітньому процесі	26
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПІДХОДИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА У ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	38
3.1. Переваги та недоліки застосування електронних підручників в освітньому процесі НУШ	38
3.2. Дидактичні функції електронних підручників та особливості їх реалізації	46
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	71

ВСТУП

Актуальність дослідження. Одним із пріоритетних напрямів удосконалення та реформування системи освіти вважається використання інформаційних технологій (ІТ), що забезпечує подальше удосконалення освітнього процесу, його доступність та результативність. Рівень дидактичних можливостей, за використання ІТ вказує на сформованість в закладах освіти об'єктивних умов для їх широкого застосування.

Одним із шляхів впровадження ІТ є розроблення та використання електронних підручників (ЕП). Значення їх використання з роками зростає, що пояснюється можливостями більш наглядного передавання навчального матеріалу (використання засобів мультимедіа), збереження великих обсягів інформації (використання хмарних технологій (ХТ)). Електронні підручники в освітньому процесі суттєво впливають на результативність проведення занять, підвищення зацікавленості учнів до навчання та їх сприйняття навчального матеріалу.

Законом України «Про освіту» (п. 5 стаття 15) наша держава гарантує безоплатне забезпечення підручниками (в тому числі електронними) здобувачів повної загальної середньої освіти. З огляду на це у березні цього року МОН України було оприлюднено Проект плану реалізації експерименту з упровадження електронного підручника і електронної платформи, а 31 серпня 2018 р. наказом №957 дано старт самому експерименту за темою «Електронний підручник для загальної середньої школи» (E-book for secondary education (EBSE)). Він триватиме у чотири етапи по серпень 2021 р. включно за участі 4500 учнів, 225 учителів у 50 школах загальної середньої освіти в усіх регіонах країни, окрім окупованого Криму [87].

Для повноцінного тестування е-підручників в експериментальних класах створюватиметься цифрове освітнє середовище, компонентами якого будуть: інтерактивний проектор, планшети для учнів, комп'ютер для вчителя, шафи для зарядження планшетів, роутер Wi-Fi. Таке середовище дасть змогу

формувати у школярів такі якості та вміння, як: працювати з даними, відомостями, обмінюватися результатами, формувати культуру електронного спілкування тощо.

У її основу реалізації проекту покладено розуміння того, що навчання дітей XXI ст. має відповідати рівню розвитку науки і техніки, задовольняти потреби учасників освітнього процесу в якісному навчальному контенті й повсюдному доступі до нього.

Використання електронних підручників робить освітній процес гнучким і дозволить вчителю застосовувати інноваційні форми, технології навчання та підходи Нової української школи.

Проблеми використання інформаційних технологій, аспекти інформатизації освіти, створення та використання електронних засобів навчання висвітлювались у працях Н.В. Бахмат, В.Ю. Бикова, В. П. Вембер, М. І. Жалдака, Л. Е. Гризун, А.М. Гуржія, Р. С. Гуревича, М. Ю. Кадемії, Л.А.Карташової, Л. Х. Зайнутдінової, М. С. Львова, Н. В. Морзе, Є. С. Полат, Ю. С. Рамського та ін. Результати впровадження електронних підручників в освітній процес показують, що є потреба вивчення і поширення досвіду використання електронного підручника, що спричинило вибір теми роботи: «Електронний підручник у діяльності вчителя Нової української школи».

Мета роботи: з'ясування умов використання електронного підручника у діяльності вчителя Нової української школи.

Об'єкт роботи: електронний підручник у діяльності вчителя Нової української школи.

Предмет роботи: впровадження електронного підручника у діяльність вчителя Нової української школи.

Завдання роботи:

1. Визначення поняття «електронний підручник».
2. Уточнити структурну організацію електронного підручника.
3. З'ясувати особливості застосування електронного підручника у діяльності

вчителя Нової української школи.

4. Проаналізувати переваги використання електронного підручника у діяльності вчителя Нової української школи.
5. Довести ефективність електронного підручника як засобу підвищення якості освіти в Новій українській школі.

Методи, які застосувалися в роботі: аналітичний огляд наукової літератури з проблеми; вивчення досвіду використання електронного підручника у діяльності вчителів; бесіди, опитування, тощо.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше теоретично обґрунтовано особливості електронного підручника у діяльності вчителя Нової української школи, визначено позитивний вплив використання електронного підручника на результати навчання.

Апробація дослідження відбулася на III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів» (м. Мукачево, 16-17 травня 2019 р.).

Публікації:

Бринзей О. І. Електронний підручник для Нової української школи / О.І.Бринзей // Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16-17 травня 2019 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2019. – С.54-55.

Структура дипломної роботи: вступ, три розділи, висновки, 6 рисунків, 1 таблиця, список використаних джерел із 75 найменувань, один додаток, резюме. Загальний обсяг містить 74 сторінки.

ВИСНОВОК

З розвитком цифровізації суспільства та, відповідно, системи освіти, і появою інформаційних технологій як додатків для закладів освіти, все частіше стверджується, що використання на уроці ЕП замість друкованого підручника є набагато зручнішим як для вчителя, так і для учнів. Отже, можливо, поява електронних версій українських підручників – це один із основоположних кроків на шляху створення сучасної школи в Україні.

Здійснений аналітичний огляд та з'ясування експертних оцінок, дозволяє зробити уточнення, що електронний підручник перевершує друкований за такими параметрами:

- має більший обсяг інформації;
- містить матеріал кількох рівнів складності;
- забезпечує наочність завдяки технології мультимедіа;
- пропонує багатоваріантність і багаторівневість контролю знань;
- економічний у плані створення і зберігання інформації на одному диску;
- є «відкритою системою» – його можна модифікувати в процесі експлуатації;
- висока доступність тиражування.

До недоліків електронного підручника можна віднести складність читання з дисплея як засобу сприйняття інформації (сприйняття текстової інформації з екрану набагато менш зручно і ефективно, ніж читання книги) і більш високу вартість у порівнянні з книгою

На жаль, нині ще багато ЕП не передбачають ефективного зворотного зв'язку з вчителем, мають багатовіконну структуру курсу, не приділяють достатньо уваги дизайну веб-сторінок.

Деякі не передбачають і спілкування з викладачем (координатором) курсу навіть через електронну пошту. Автори освітніх програм свідчать про виникнення проблем відстеження і контролю за виконанням завдань учнями,

особливо тренувальних вправ, де затримка інформації про правильність / неправильність виконаної вправи при відправці його координатору по електронній пошті або при виборі з декількох варіантів відповідей без контролю з боку куратора, несприятливо позначається на якості вироблених навичок.

Разом з тим на ряді серверів Інтернету можна вже знайти ЕП, в яких інтерактивність вбудована на рівні технологічного забезпечення, що, природно, можна вважати певною мірою інноваційним рішенням проблеми організації навчання під керівництвом вчителя.

Отже, використання електронних підручників у діяльності вчителя Нової української школи відкриває великі дидактичні переваги в порівнянні з паперовими підручниками:

1. За допомогою сучасних гаджетів з'явилася можливість удосконалення та оновлення навчального середовища закладу освіти за рахунок яскравого і наочного уявлення навчальної інформації, що, безсумнівно, є привабливим для учнів.

2. Відбулася інтеграція великих обсягів інформації на єдиному носії – що фізично значно розвантажує учнів.

3. Реалізується можливість побудови додаткового (індивідуального та особистісно спрямованого освітнього маршруту вивчення матеріалу.

4. Дозволяє відстежувати і коригувати процес вивчення навчального матеріалу, тим самим здійснюючи зворотний зв'язок «учитель – учень».

5. Текст підручників містить посилання на додатковий матеріал до кожної теми навчання.

Потенційно електронні підручники не тільки сприяють навчанню учнів, що само по собі є значимим, але і відкривають перед учнями НУШ можливості використання цифрових технологій.

Адже цифровізація освіти досить суттєво входить до освітнього процесу закладів освіти України в умовах реформування системи освіти відповідно до

концепції НУШ. Освітні заклади поступово переходять на електронні підручники, а учні починають використовувати планшети і «читалки» не тільки для розваг, а для отримання знань з метою підвищення рівня особистісного розвитку.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>